

СРЕДНО УЧИЛИЩЕ „ХРИСТО БОТЕВ“

5940 гр. Никопол, общ. Никопол, обл. Плевен, ул. ”Сливница” №7,
тел. 06541/2073, e-mail: sou_nikopol@abv.bg

Утвърдил
Директор:.....

/И. Павлов/

ПЛАН

за работа на Координационен съвет за противодействие на насилието и тормоза в СУ „Христо Ботев“ гр. Никопол

Състав на Координационен съвет в СУ „Христо Ботев“ гр. Никопол за 2023/2024 г.

Председател: Любомира Маринова - психолог

Членове:

1. Ренита Вергилова Кунова - заместник-директор
2. Мая Йорданова Караджова – гл. учител
3. Анжела Петкова – ст. учител
4. Лилия Кунова – ст. учител
5. Марина Асенова – ст.учител
6. Едис Сезгинов Исмаилов – ученик от XII клас
7. Иван Илиянов Костов – ученик от XII клас
8. Уфук Юзай Кечев – ученик от XII клас
9. Станимира Костова - родител

Дейности по превенция

Дейности по превенция на равнище училище

1. Създаване/актуализиране на Етичен кодекс на СУ „Христо Ботев,, гр. Никопол

Срок: м. септември

Отговаря: Л. Маринова

2. Създаване/актуализиране на единни правила на СУ „Христо Ботев“, които да станат част от Правилника за дейността на училището:

2.1. Изработване на правила на поведение и ценности от всеки клас;

Срок: м. септември

Отговаря: класни ръководители, психолог

2.2. Обобщаване на правилата на ниво училище.

Срок: м. септември

Отговаря: кл. ръководители

2.3. Внасяне на промени в Правилника за дейността на училището.

Срок: м. септември

Отговаря: Директор на училището

3. Запознаване на цялата училищна общност с определението, проявлението и последиците от насилието и тормоза.

3.1. Запознаване на персонала на училището на общо събрание

Срок: м. септември

Отговаря: Директор на училището

3.2. Запознаване на родителите на тематични родителски срещи

Срок: м. октомври

Отговаря: класни ръководители

4. Подобряване на системата от дежурства с оглед недопускане на насилие и тормоз.

Срок: м. септември

Отговаря: Директор на училището

5. Повишаване квалификацията на педагогическия персонал - реализиране на специализирани обучения за превенция и справяне с насилието и тормоза (конкретна тема).

Срок: постоянен

Отговаря: Директор на училището

6. Създаване на информационна справка (приложение 1) към Плана за наличните ресурси в общността - съществуващи услуги и програми за превенция и противодействие на насилието и тормоза в училището.

Срок: м. октомври

Отговаря: Председател на Координационния съвет

7. Оценка на ситуацията на тормоз и насилие в училището.

Срок: м.октомври

м.май

Отговаря: Председател на Координационния съвет

Дейностите по превенция на ниво клас:

1. Създаване правила за поведение на класа – съвместно от учениците и класния ръководител.

Срок: м. септември

Отговаря: класен ръководител

2. Правилата се оформят по разбираем за децата начин и се поставят на видно място в класа

Срок: м. септември

Отговаря: класен ръководител

3. Обучителни дейности и работа с класовете, в които водеща роля има учителят, на тема:

1. Правата на децата и отговорностите, които те създават по отношение на околните.

2. Ценностите - какво са, какви могат да бъдат, как се проявяват в поведението, как се прилагат в ежедневието?

3. Какво представляват насилието и тормозът, разпознаваме ли ги, как можем и на кого да съобщаваме за случаи на насилие и тормоз?
4. Какви са преживяванията на извършителя, последователите, потърпевшия и наблюдателите?
5. Как се чувстваме, когато видим прояви на насилие и тормоз и какво правим? Какво можем да направим?

Срок: м. ноември

Отговаря: класни ръководители, училищен психолог

4. Провеждане на тематични „Дни на родителя“, в които родителите представят своите професии, хобита, интереси, така че да направят видима връзката между образованието и приложението му в живота.

Срок: м. ноември

Отговаря: класни ръководители, членове на
Координационния съвет от родителите

5. Провеждане на конкурс за детска рисунка на тема „Добрите хора в този свят“.

Срок: м. януари

Отговаря: класен ръководител, членове на
Координационния съвет от родителите

Дейности по интервенция

Дейности по интервенция на ниво училище

1. Водене на дневник със случаи по форма (приложение 2)

Срок: постоянен

Отговаря: председател на Координационния съвет

2. При тежък инцидент или при повторна ситуация на тормоз се изпълняват стъпките описани в Процедура за реакция при прояви на тормоз (Приложение 3).

Срок: при необходимост

Отговаря: председател на КС

3. При насилие на дете срещу член на екипа на училището се изпълняват стъпките описани в Процедура за действие при агресия на дете срещу възрастен (Приложение 4)

Срок: при необходимост

Отговаря: Председател на КС

4. При насилие на възрастен (в това число член на персонала на училището, родител на детето или пък родител на друго дете или външен за общността възрастен) срещу дете се изпълняват стъпките, описани в процедура за действие при насилие върху дете (Приложение 5).

Срок: при необходимост

Отговаря: председател

5. При решение на Координационния съвет за инициране на работа по случай, включително насочване на случая към други служби се изпълняват стъпките, описани в Процедура за инициране на работа по случай и насочване на случая към други служби (Приложение 6).

Срок: при необходимост

Отговаря: Л. Маринова

Дейности по интервенция на ниво клас

1. В случай на тормоз между децата или насилие над член на персонала от страна на дете интервенция на ниво клас се реализира според възможностите описани в Подходи при интервенция след ситуация на тормоз на ниво клас (Приложение 7).

**Информационна справка
за наличните ресурси в общността - съществуващи услуги и програми за превенция и
противодействие на насилието и тормоза в училището**

№	Местонахождение	Телефон, e-mail	Услуга	Лице за контакт	Забележка
1	гр. Плевен, ул. „Белмекен" №11	064/801 719 csrijdpn_pleven@abv.bg	Център за социална рехабилитация и интеграция	Диана Димитрова	Безплатна
2	гр. Плевен, ул. „Даскал Димо" №7	064/80 13 03 csridupleven@abv.bg	Център за социална рехабилитация и интеграция	Габриела Аспарухова	Безплатна
3	гр. Плевен, ул. „Цар Самуил" №55	064/82 10 92 fania_e@abv.bg	Дневен център за деца/младежи с увреждания	Фаня Николова	Безплатна
4	гр. Плевен, ул. „Г. Бенковски“ №61	064/82 41 56 center_op_pleven@abv.bg	Център за обществена подкрепа	Албена Димитрова	Безплатна
4	Гр. Плевен ул. „Панега“ 28 А ет.2	0879538112 SKCPleven@yahoo.com	Център за психологическо консултиране и подкрепа	Димитър Грънчаров	Платена

Дневник със случаи

Дата	Клас	Участници	Вид тормоз	Ниво	Какво е предприето	Подпис на служителя

Указания за водене на дневник със случаи:

1. В Дневника със случаи се вписват само ситуациите, съответстващи на второ и трето ниво на тормоз, съгласно Приложение 1 на Механизъм за противодействие на тормоза и насилието в институциите в системата на предучилищното и училищното образование.
2. В Дневника вписването се прави от учителя, който е станал свидетел на случката или от класния ръководител, ако няма възрастен свидетел
3. Задължително се правят вписвания във всяка една колона.
4. Анализ на вписаните ситуации се прави от Координационния съвет. На база на анализа Координационния съвет дава становище и насочва детето към допълнителна подкрепа за дете в риск.
5. Дневникът се съхранява от посочения в заповед на директора учител. Достъп до него имат: директора на училището; членовете на Координационния съвет; педагозите при вписване на случаи; експерти от РУО, МОН и ДАЗД при проверка.

Процедура за реакция при прояви на тормоз

1. Стартиране на процедурата: при наблюдавана ситуация на тормоз или при съобщена ситуация на тормоз.
  - 1.1. При наблюдавана ситуация на тормоз незабавно се прекратява ситуацията. В случай на физически тормоз децата трябва да бъдат разделени и да се прекрати физическият контакт между тях незабавно. Когато има опасност за живота на детето, може да се използва разумна физическа сила под формата на избутване, издърпване, задържане на място.

Не трябва веднага да се разпитва за случилото се, да се обсъждат причините за насилието или да се изяснява ситуацията. Това може да се случи на по-късен етап. Важното е учителят ясно да обяви пред всички, че това е насилие и то е недопустимо поведение. В този момент не е добре да се разпитва за подробности и детето, което е потърпевшо, особено в присъствието на детето, което е нанесло насилието/тормоза и на други деца, защото това може да урони неговото достойнство. Фокусът на интервенцията трябва да бъде насочен към децата- свидетели на насилието, към средата, а не към активните участници и потърпевшите в ситуацията на насилие;

Когато става въпрос за първа проява, която не е тежка по отношение на нанесената вреда, може да се приложи подходът за възстановяване на щетата или да се наложи друга предварително съгласувана мярка.

До 1 час се уведомява директора на училището.
  - 1.2. При съобщена ситуация на тормоз до 1 час от научаването следва устно да се уведоми директора на училището.
2. Директорът на училището, заедно с докладващия учител правят преценка на ситуацията и решават дали има тормоз и от кое ниво е.
3. При първо ниво на тормоз класния ръководител предприема педагогически мерки за интервенция.
  - На първо място се уведомяват родителите на участвалите в ситуацията деца;
  - Използва се подхода „Възстановяване на щетата“ в следните стъпки:
    - ✓ като първа стъпка учителят изслушва детето. Не е желателно детето да се изслушва съвместно с потърпевшото дете;
    - ✓ ключов момент във възстановяването на щетата е, че учителят разговаря с детето, а детето само предлага как ще поправи грешката си, с което отново ще се възстанови нарушената ценност. С това негово предложение трябва да се съгласи и детето, което е потърпевш от насилието. Този процес се медира от ангажирания в случая учител;
    - ✓ след изясняване на ситуацията и постигане на договореност, учителят за определен период от време проследява поведението на децата и дава обратна връзка. Учителят

може да потърси съдействие и от другите учители, които също да наблюдават поведението на децата и да реагират своевременно.

- ✓ при преценка може да бъде насочено към услуги в общността
  - Предприема се педагогическа интервенция на ниво клас
  - Проследява се ефекта от предприетите мерки и действия
4. При второ и трето ниво на тормоз се докладва случилото се на председателя на координационния съвет за противодействие на насилието и тормоза в училището и се правят следните стъпки:
- Ситуацията се вписва в Дневник на случаи от учителя, който е бил свидетел или от класния ръководител;
  - Подготвя се доклад до РУО (в свободен текст) и до Дирекция „Социално подпомагане“, Отдел „Закрила на детето“ (също в свободен текст) като докладването в ОЗД е задължително за трето ниво на тормоз и по преценка за второ.
  - Уведомяват се родителите на децата, участвали в ситуацията (изключение се прави, ако има опасност родителя да нарани детето си, но този факт изрично се описва в доклада до ОЗД).
  - До три работни дни ситуацията се разглежда от Координационния съвет за противодействие на тормоза, който прави анализ на ситуацията и оценка на риска и при нужда инициира работа по случай (Приложение 6)

Приложение 4

Процедура за действие при агресия на дете срещу възрастен

1. Незабавно прекратяване на действието от възрастен, който е в близост до мястото на извършеното насилие.
2. Оказване на помощ, в случай че има пострадал/пострадали.
3. Отделяне на детето с оглед на възстановяване на сигурността. Отделянето на детето може да бъде временно до успокояването му, осъществява се психологическо консултиране/кризисна интервенция.
  - 3.1. Ако училището не разполага с подготвен специалист – психолог, за осъществяване на психологическо консултиране/кризисна интервенция се търсят външни ресурси
4. Уведомяват се родителите на детето.
5. За целите на изясняване на ситуацията и причините довели до нея е препоръчително разговорът с детето да не е непосредствено след събитието. Разговорът задължително се провежда от психолог. Психологът дава становище след оценката на проблема и поведението на детето за целите на вземането на решение за последствията от педагогическия съвет.
6. Училището организира провеждане на педагогически съвет за вземане на решение за последващи действия. Обсъждат се възможни действия и се прави план за работа с детето.

Процедура за действие при насилие върху дете

1. Стартиране на процедурата: при наблюдавана или докладвана ситуация на насилие от страна на възрастен върху дете. Тази процедура се стартира независимо дали възрастния е родител или близък на детето, член на педагогическия или непедagogическия персонал на училището, гост на училището, стажант или доброволец, който работи с децата, работник, който изпълнява временни дейности в училището или случаен възрастен.
2. При наблюдавана ситуация на насилие, тя следва да бъде прекратена незабавно. За целта подайте сигнал към спешен телефон 112. При нужда осигурете медицинска помощ на пострадалото дете до пристигането на спешните екипи.
3. Подайте сигнал за случилото се към ОЗД – Плевен или към Национална гореща телефонна линия 116 111.
4. Уведомете родителите на пострадалото дете. (Ако родителя е насилника, тази стъпка не е задължителна).
5. При докладвана ситуация на насилие, съберете максимално възможната информация от докладващия.
6. До 1 час от събитието, свързано с насилието или научаването за насилие, докладвайте до директора на училището.
7. Обсъдете събраната информация с класния ръководител на детето, други учители и председателя на Координационния съвет за противодействие на тормоза и насилието.
8. До 24 часа от събитието, свързано с насилието или научаването за насилие следва да се подготвят писмени сигнали до ОЗД-Плевен и писмен доклад до Началник на РУО-Плевен.
9. Ако извършителя на насилието е от персонала на училището или стажант или доброволец, работещ с децата се започва вътрешна проверка и се изискват писмени обяснения.

Приложение 6

Процедура за инициране на работа по случай и насочване на случая към други служби

Стартиране на процедурата: при вписана ситуация на тормоз от второ или трето ниво.

1. Верифициране на ситуацията – нужно е да се разбере не толкова какво се е случило (като факти), а как са се чувствали участниците в нея. Емоционалното състояние дава обяснението на това, което се е случило.
2. Анализ на ситуацията и оценка на риска – нужно е да се прецени дали съществува вероятност едно и също дете да изпадне в една и съща ситуация, в същата или в разменена роля, напр. дали детето, което е проявило агресия в една ситуация, ще прояви същата агресия в друга или пък ще бъде жертва на агресия. Прави се преценка и на това колко голяма е тази вероятност.
3. При рискови фактори, които са извън възможностите за въздействие от страна на училището може да се вземе решение за насочване на дете в риск към допълнителна подкрепа и се уведомява ОЗД-Плевен за дете в риск.

4. При рискови фактори, които могат да се управляват от училището, в сътрудничество с родителите, но и необходимост от услуги, които училището не може да предложи, родителите се насочват към подходящи услуги в общността, описани в приложение 1.

Приложение 7

Подходи при интервенция на ниво клас след ситуация на тормоз

- Обсъждане между учениците и класния ръководител с цел изясняване на възникнал проблем, влиянието върху всички участници и свидетели, последствията, както и възможните решения.
- Съвместни действия между класен ръководител или учител и психолог/педагогически съветник и включване на външни специалисти.
- Може да се организират допълнителни занятия с целия клас с подкрепата на психолога или педагогическия съветник. За целта би могъл да се покани и външен за училището специалист.
- Използване на посредник при разрешаване на конфликта.
- Провеждане на тематична родителска среща.